

Motion till riksdagen 2017/18:3935

av **Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2017/18:22 Ytterligare verktyg för makrotillsyn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kapitalfrigöringskrediter ska undantas från amorteringsregelverket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga och precisera Finansinspektionens mandat inom ramen för arbetet med finansiell stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga vad som avses med finansiella obalanser och hur dessa bör hanteras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Finansinspektionen ska genomföra en konsekvensanalys av förslag som väsentligt påverkar bostadsmarknaden, t.ex. amorteringskravet och bolånetaket, och tillkännager detta för regeringen.

Kapitalfrigöringskrediter

Regeringen föreslår i proposition 2017/18:22 Ytterligare åtgärder för makrotillsyn förslag till ändring i lagen om bostadskrediter. Gällande amorteringskrav föreslås den nya lydelsen i 4 kap. 12 a §: ”Kreditgivare som till konsumenter lämnar krediter som är förenade med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt, eller som är förenade med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, skall tillämpa återbetalningsvillkor som är förenliga med en sund amorteringskultur och motverkar alltför hög skuldsättning hos hushållen.”

Sverigedemokraterna anser att denna formulering omöjliggör utlåning som kan betraktas som samhällsnyttig, i form av kapitalfrigöringskrediter, även kallad seniorlån, till äldre individer med lågt belånade bostäder. Dessa lån är i dag villkorade med att låntagaren antingen är pensionär eller har ett fåtal år kvar till pensionen. Ett hushåll som

under de yrkesverksamma åren har prioriterat att amortera bostadslånen bör självfallet ges möjlighet att nyttja bostaden under de sista åren av sitt liv och samtidigt använda den som säkerhet för att utvidga sitt lån. När bostaden slutligen säljs, ofta vid dödsfall, återbetalas hela lånebeloppet inklusive ränta.

Förutsättningar för arbetet med finansiell stabilitet

Det är av avgörande betydelse för arbetet med finansiell stabilitet att de myndigheter som hanterar frågan har ett tydligt mandat och att myndigheterna i Sverige både tar hänsyn till det internationella arbete som pågår och de svenska förhållandena när tillsynsåtgärder planeras och vidtas.

I propositionen diskuteras huruvida Finansinspektionens mandat för att vidta de åtgärder som dess uppdragsansvar förutsätter är tillräckligt. Det har i flera sammanhang konstaterats att så inte är fallet. Det är därför viktigt att med väl avvägda åtgärder skapa ett tillräckligt brett och djupt mandat med tillhörande åtgärdsverktyg för att myndigheten ska kunna fullfölja sitt uppdrag.

Sverigedemokraterna anser, med hänvisning till ovanstående, att ordalydelsen i 4 kap. 12 b § genom det aktuella förslaget blir alltför oprecist och kommer att leda till att oklarheterna i den redan mycket vaga ansvarsfördelningen för finansiell stabilitet som Sverige har kommer att öka.

Paragraftexten kan möjligen användas som ingress till en beskrivning av vilka typer av obalanser som avses och vilka metoder som kan komma att bedömas som skadliga för den finansiella stabiliteten.

Sverigedemokraterna motsätter sig den breda och otydliga formuleringen som ger Finansinspektionen eget mandat vid framställning av föreskrifter kring innebörden av det mycket illa beskrivna begreppet ”finansiella obalanser”. I stället bör rimligen målet för Finansinspektionens framtida agerande för att värna den finansiella stabiliteten beskrivas väsentligt mycket mer precist och förses med en uppsättning av regleringsverktyg som myndigheten kan använda under givna förutsättningar.

En tydligare inriktning på att kartlägga och reglera olika aspekter på kreditföretagens arbets sätt, kapitalförsörjningsmetoder, kapitaltäckning och andra relevanta faktorer ur perspektivet finansiell stabilitet bör tas fram. Företagens sätt att marknadsföra sina kreditprodukter bör också bli föremål för en tydligare tillsyn och kontroll, eftersom det har stor betydelse för hur låntagarna förhåller sig till olika finansieringsinstrument.

I detta sammanhang bör det också tas upp en diskussion kring kreditföretagens ansvar för godkända säkerheter. Det finns mycket som tyder på att företagen blåser upp värdet på fastigheter för att kunna öka belåningen, och det är sannolikt en viktig faktor i den synnerligen ologiska prisuppgången på fastigheter och bostadsrätter det senaste decenniet. Då kan det vara rimligt att man också tvingas ta en del av risken för att säkerheternas värden är väl avvägda och relevanta.

Även i övrigt är det lämpligt att målmedvetet bygga upp en tillräckligt bred och djup arsenal av åtgärds möjligheter med bäring på att kontrollera, tidigt upptäcka och åtgärda brister i låneföretagens arbete för att säkerställa sina åtaganden.

Samtliga föreskrifter från regeringen, som innehåller de verktyg Finansinspektionen behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag, bör föregås av en konsekvensanalys som presenteras för riksdagen, där förslagets effektivitet och dess konsekvenser för

hushållens ekonomi och arbetet med finansiell stabilitet i övrigt utreds, innan verktyget får användas.

Krav på att inte bidra till finansiella obalanser

I propositionen konstateras det, i avsnitt 5.2, att finansiella obalanser på kreditmarknaden kan medföra makroekonomiska och finansiella stabilitetsrisker. Vi instämmer i denna bedömning. Det är därför särskilt viktigt att åtgärder som vidtas inom detta område är väl genomarbetade och relevanta för de förhållanden som ska korrigeras. Det uppdrag som regeringen föreslår ge Finansinspektionen blir därför alltför öppet och okontrollerat.

Det saknas definitioner för vad som avses med att ”bidra till finansiella obalanser”, vilket i sig innebär att uppdraget blir mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att genomföra. Skrivningarna kommer därmed, med stor sannolikhet, att bidra till en mängd onödiga rättsfall för att klargöra förutsättningarna i många av de fall som kommer att granskas och bli föremål för Finansinspektionens åtgärder.

Vi anser att regeringen bör ge Finansinspektionen i uppdrag att utarbeta ett antal lämpliga åtgärdspaket som kopplas till olika förutsättningar och scenarier som kan förutses uppkomma inom finansbranschen i allmänhet och kopplat till bostadsmarknaden i synnerhet.

På det sättet kan en väl avvägd uppsättning verktyg för åtgärder mot stabilitetshotande företag och åtgärder kunna utarbetas och därmed finnas till hands den dagen då Finansinspektionen behöver agera. Att hamna i samma situation som vid införandet av amorteringskravet måste undvikas till varje pris. Åtgärder måste kunna vidtas snabbt och resolut utan dröjsmål. Allt annat skadar tilltron till myndigheternas arbete och Sveriges hela arbete för finansiell stabilitet.

Konsekvensutredning

Slutligen vill Sverigedemokraterna att regeringen gör en uppföljning på implementerade förslag, såsom amorteringskravet och bolånetaket, i syfte att utvärdera effekterna av dem med hänsyn till den finansiella stabiliteten och utvecklingen på bostadsmarknaden i övrigt.

Oscar Sjöstedt (SD)

Olle Felten (SD)

Dennis Dioukarev (SD)